

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 26.

V Ljubljani, dne 30. maja 1913.

Leto VIII.

Velika ničla z dolgim repom.

Rdečkarja je v Belgiji, kakor znano, hotela povzročiti splošno stavko: hoteli so, naj vse delo počiva. Ker liberalci v Belgiji hočejo vreči s pomočjo socialne demokracije katoliško vladno, zato so o tej rdeči stavki tudi tako pisali, kakor da stoji vse belgijsko delavstvo v rdečem taboru. Potrebno pa je, da je o tej spakedrani stavki belgijske rdečkarje poučeno tudi slovensko krščansko socialno delavstvo.

Koncem junija leta 1912., isti dan, ko so sklenili vodje krščanskih strokovnih društev v Belgiji, da svoje zveze preosnujejo po vzorcu krščanskih strokovnih zvez v Nemčiji, so pa belgijska socialnodemokratska stranka in njej priključena strokovna društva sklenila, da izvedejo »strašen, neizprosni in miren generalni štrajk« zato, da se uvede v Belgiji splošna in enaka volilna pravica, ki je sicer v Belgiji splošna, a tako, da imajo nekateri volilci po več glasov.

Rdečkarji pri tem niso toliko zato, da izvajajo res tudi enako volilno pravico, marveč v prvi vrsti so hoteli zlomiti organizacije krščansko mislečega delavstva, dasi seveda tega javno niso povedali.

Krščanske strokovne zveze v Belgiji od lani niso držale rok križem, marveč so delovale, kar so le mogle. Pomladili so pravila svojih društev, ojačili svoje finančno stanje, dvignili število članov skoraj na 100.000 in izvedli več mejnih gibanj. Stavka tekstilnega delavstva v Roulersu, ki je pod vodstvom krščanske strokovne organizacije trajala pol leta, se je za delavstvo ugodno končala, dasi je rdečkarja nagajala, kjer je mogla.

Kaj so pa počeli voditelji rdečih strokovnih organizacij v tem času? Nič drugega, kakor da so delavstvo v splošno stavko hujskali. Njih strokovne organizacije so se predvsem s politiko pečale, zanemarjale pa delavske stanovske zadeve. Nikakor pa ni prav in dobro, če se strokovne delavske organizacije tudi s političnimi zadevami pečajo. S temi se morajo marveč politične stranke pečati. Izdala so tudi strokovna društva veliko denarja za agitacijo glede na političen generalni štrajk, ki ga je glavni belgijski rdeči voditelj Vandervelde razvil »veliko ničlo z dolgim repom«. Število članov rdečih strokovnih organizacij znaša že leta sem samo kakih 135.000, radi zadnjih dogodkov bo še najbrže padlo.

Geslo za splošno stavko so izdali v Belgiji ob zadnjih zborniških volitvah v Belgiji lani. Liberalci in rdečkarji so ob teh volitvah navallili skupno na ka-

toličane. Liberalen fabrikant je objemal socialnodemokratskega delavca. združila ju je strast proti katoličanstvu. Račun je seveda moralo delavstvo plačati: Posledica divjega zakona liberalcev z rdečkarji: katoliška večina v Belgiji se je od 6 na 16 pomnožila! Ker se je pod geslom splošne in enake volilne pravice volilo, je vlada iz teh volitev izvajala posledice, ker so volitve pokazale, da večina prebivalstva noče, da se ustava v Belgiji tako izpremeni, kakor so to liberalci in socialni demokratje zahtevali. Izjavila je pa že, da je voljna prepustiti mirno in neustrasno razpravo o volilnem vprašanju, ker so to tudi krščanski delavci želeli. Odklonila je pa vlada in sicer sporazumno z nesocialnodemokratskim delavstvom, da si ne pusti izsiliti po rdečem pritisku izpremembo ustave. Rdeči delavci so se medtem pripravljali za splošno stavko. Navdušenja za njo je pa bilo vedno manj, osobito med socialno demokratskimi voditelji. Vlada, oziroma katoliška večina belgijske zbornice je izjavila, da se groženj ne boji. Vandervelde, voditelj belgijske socialne demokracije, se je pa najbrže spomnil, kar je o splošni stavki sam pisal po ponesrečeni splošni stavki v Belgiji leta 1912., da zamore splošna stavka doseči uspeh le, če je vlada slaba. Nadalje so se tudi liberalni tvorničarji vedno bolj socialni demokraciji umikali, ko so grozili socialni demokratji s splošno stavko novembra 1912, nato pa spomlad letos. Odtujenje se je občutilo tako, da so izgubili simpatije javnosti in pa da je odpadlo upanje, da bodo liberalni denarni mogotci z denarjem stavko podpirali.

V teh razmerah ni čudno, če so iskali socialno demokratski voditelji slamice, da izležejo iz močvirja, v katero so zabredli. Mislili so, da so dobili zaželeno slamnato bilko, ko je belgijski ministrski predsednik 12. marca 1913. izjavil, da je vlada pripravljena podpirati komisijo, ki naj izkusi staviti predloge za izpremembo občinskih in deželnih volilnih hredov, a ne tudi zborniškega volilnega reda.

Na podlagi te izjave so voditelji rdeče stranke predlagali rdečemu delavstvu, da naj se splošna stavka toliko časa odgodi, da komisija konča svoja posvetovanja. A strasti, ki so jih rdeči voditelji z vztrajnim hujskanjem vzbudili, niso mogli kar tehničneminič pomiriti. Vročekrvni Valonci predvsem so pustili voditelje na cedilu in so zahtevali, da se mora splošna stavka brezpogojno izpeljati.

Dne 22. marca je sklenil rdeči strankarski zbor, da naj se prične splošna stavka 14. aprila in da se ne

sme končati na povelje voditeljev stranke, marveč da jo sme le zbor strankinih zaupnikov končati.

Takozvana rdeča splošna stavka se je pričela 14. aprila 1913. Stavkalo je po najzanesljivejših podatkih 250.000 do 300.000 delavcev. Ker je v Belgiji samo tvorničarskih delavcev približno 985.000, ni torej niti takrat, ko je stavka dosegla višek, stavkala ena tretjina vsega delavstva. Najboljša udeležba je bila pri stavki na meji Belgije. Iz priložene razpredelnice je razvidno, da v dveh provincah Belgije sploh niso stavkali.

Dežela:	Delavcev je:	Štrajkalo jih je:	Nastodelavcev je stavkalo:
Antwerpen	120.000	13.000	10,83
Brabant	150.000	26.000	17,33
Hennegau	240.000	147.800	61,25
Lüttich	170.000	82.606	48,59
Vzh.Flandersko	130.000	16.000	12,30
Zah.Flandersko	90.000	1.000	1,11
Namur	50.000	5.000	10,00
Limburg	25.000	0	—
Luksemburg	10.000	0	—
	895.000	291.406	

O splošni stavki se v takih razmerah pač niti govoriti ne more!

Rdeča stavka je trajala do dne 22. aprila 1913, ko so s tričetrtinsko večino zaupniki belgijske rdeče stranke sklenili, da naj se stavka konča. Kaj li se je pripetilo? Ali so socialni demokratje že popoln uspeh dosegli? »Veliko ničlo z dolgim repom« je nazval konec stavke Vandervelde. Nič drugega se ni zgodilo, kakor da je belgijski ministrski predsednik še enkrat ponovil svojo dne 12. marca podano izjavo; zbornica je pa to izjavo naznanje vzela. Glede na ta sklep so voditelji rdeče stranke svojem delavstvu priporočili, da naj prične zopet delati. Doseglo se ni čisto nič, ker ni vlada ničesar obljubila in se niti ni dotaknila vprašanja, ki je rdeči direndaj povzročilo. Požrli so socialni demokratje celo grenki sklep belgijske zbornice, ki je splošno stavko obsodil.

Ta rdeča komedija razpaljenih ljudskih strasti je deželi seveda gmotno škodila. Liberalno glasilo v Lüttichu ki je z rdečimi štrajkovci držalo, je pisalo: »Kdor bi bil za 14. aprila rekel, da bo za konec splošne stavke zadoščal sklep zbornice, ki je vzel izjavo ministrskega predsednika z dne 12. marca 1913 naznanje in ki je splošno stavko obsodil, bi ga bili takrat za goljufa proglasili.

Umevno je, da je bil shod zaupnikov, na katerem so o koncu splošne stavke sklepali, zelo buren. Kakor so seveda okrajšano poročali rdeči listi sami, so bili osobito valonski zaupniki zelo ogorčeni in so izjavili, da se ni čisto nič doseglo in da bodo le radi discipline začeli zopet delati. Ko so prire-

jali rdeči voditelji v deželi shode, da pomire delavstvo, so bili delavci skrajno ogorčeni. Na več shodih so voditelje opljuvali.

Belgijska splošna stavka nas uči, da je naravnost za delavstvo usodno in za delavstvo škodljivo, če se delo v strokovnih organizacijah spaja s političnim delom. Dognalo se je po stavki, da se socialistom ni posrečilo navdušiti angleška strokovna društva za belgijsko rdečo stavko. Ko so pozivali socialisti angleške premogokope, da bi preprečili dobavo angleškega premoga tistim podjetjem, ki so mesto belgijskega angleški premog naročili, se niti z zadevo niso hoteli pečati in izjavili, da je to stvar transportnih delavcev, ki pa tudi niso hoteli ničesar storiti, ker angleška strokovna društva politične stavke obsojajo.

Drugi nauk: Take stavke delavstvo naravnost demoralizujejo. Ugledni angleški list »Pall Mall Gazette« je pisal glede na rdeči belgijski direndaj:

»Opazilo se je, da so kapitalisti stavkujoče denarno podpirali. Največ, namreč 100.000 frankov, je obljubil vsak teden neki Mar.uet. Ta Marquet, ki je bil še pred 30 leti natak, je obogatel kot igralec. V Belgiji so hazardne igre prepovedali, Marquet se je hotel maščevati, socialisti pa, ki so še nedavno igralci Marqueta napadali, so denar sprejeli in je tako Marquet njih trda čednostna srca omilil z denarjem...«

Najbrže so voditelji stavko končali, ker so se prepričali, da bi se dlje časa ne mogel mir vzdržati. Izgredilo se se namreč že pričeli. Zadnji čas je bil, da so stavko ustavili, ker bi bila sicer kri tekla.

Krščansko-socialno delavstvo se umevno rdečega direndaja ni udeležilo.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

K nezgodi v vevški papirnici se nam poroča, da sedaj g. ravnatelj nagovarja prizadeta delavca, ki sta bila priči nezgode rajnega Marolta, naj govorita tako, kot da bi se bil Marolt le po nerodnosti in pijanosti ponesrečil. Tako vplivanje na priče je na vsak način nedopustno, dokazuje pa tudi, da g. ravnatelj glede nesreče Marolta nima čiste vesti. G. ravnatelj naj bi bil o pravem času napravil varnostno ograjo in nesreča bi bila izključena. Ako voznik pelje zvečer brez luči ali pa pusti lastnik ali podjetnik kako jamo nezavarovano in nepokrito, je kaznovan, ravnatelj pa, ki je mastno plačan za to, da nosi tudi odgovornost za pravilnost in varnost obrata, pa te

J. Jörgensen: Naša ljuba Gospa Danska.

Kadar gre za Jezusa Nazareškega, je tako čudno pri nas ljudeh, da bi bili radi vsi njegovi, bodisi kristjani ali svobodomiselnici. Vsi se potegujemo zanj, vsi zatrujemo, da je on z nami, in če bi on še hodil po svetu, potem bi gotovo držal z nami, stal na naši strani in bi bil naš prijatelj in voditelj. Mi vsi čutimo, da je navsezadnje merodajna njegova sodba, in najsi bi bil ves svet proti nam, bi bilo vseeno, samo da bi bil on z nami! In če ste vi vsi skupaj danes prišli tu sem in prinesli mrtvo truplo svojega somišljenika, pomeni to isto, kakor da ste ga prinesli pred sodni stol Jezusov in bi radi čuli iz ust Nazarenca dobro in ugodno sodbo o tem človeku.

Nekateri izmed vas morda vedo, da je na svetu krščanska družba, ki trdi, da je edino resnična in prava Cerkev, in da bi ta Cerkev nikdar ne poslala svojega duhovnika, ki bi govoril ob tem grobu. Ta Cerkev torej ni luteransko - evangelska, katere služabnik sem jaz.

Ko so me vprašali, če bi hotel govoriti ob grobu urednika Wühlerja,

sem ugodil možem delavske stranke, pod tem pogojem, da sem v svojem govoru popolnoma prost. Saj veste, — sem jim odgovoril — da sem že večkrat, ko sem se zavzel za reveže, postavil sebe v veliko nevarnost, tako zadržati pri veliki stavki pozimi; in to prostost sem si pridrževal vedno, bodisi v cerkvi ali v posvetni družbi. Dovolili so mi torej popolnoma prosto besedo. Povem to, da se izognem vsakemu nerazumevanju.

Naš gospod Jezus Kristus — s tem imenom imenujem Njega, v katerem večina izmed vas vidi samo modrijana, preroka ali voditelja ljudstva — naš gospod Jezus Kristus je rekel sam o sebi, da je pot in da ne pride k Očetu nihče drugače kakor po tej poti. »Ozka je pot, ki pelje v življenje,« pravi na drugem mestu. Toda on misli večno življenje, nebesa, raj, večno zveličanje, kamor hočemo priti mi vsi.

Nisem tu, da bi sodil mrtvega; Bog ga je že sodil. Upajmo, da je našel sodbo milosti, sodbo po neskončnem usmiljenju božjem; upajmo, da je ta človek v groznem trenutku smrtnega boja, ko je bil zapuščen od vseh in visel nad groznim prepadom in čutil, da ni človeka, ki bi mu mogel pomagati in da

si tudi sam ne more nič več pomagati, upajmo, da je iztegnil svojo tresočo roko po njem, ki edini more rešiti tudi v zadnji uri, v zadnjem trenutku... Upajmo, da je ta neumrjoča človeška duša, katere večna usoda je zdaj že odločena, našla milost kakor oni grešnik na križu, ki je čul tolažljive besede: »Še danes boš z menoj v raj!«

Nisem poznal umrlega, a pripovedovali so mi marsikaj dobrega o njem. Bil je priden delavec, vnet strankar, zvest in naklonjen prijatelj. Vidi se, da je imel dušo, ki je hrepenela kvišku, ki je bila dostopna dobremu; a kakor vem, se mi zdi, da ni nikdar občutil živega krščanstva, ni nikdar stopil pred obličje Jezusa Kristusa. Zapoved Sina božjega: »Hodi za menoj!« ga je zadela samo iz tolike daljave, da je v šumu sveta slišal samo toliko, da se ta zapoved veže od jutra do večera — da dela. Toda pripovedovali so mi njegove lastne misli, iz katerih lahko sklepam, da je čutil tupatam kesanje, da je marsikaj občudoval in bi bil rad drugače živel, ko bi bil le vedel, kako. Pravični Bog, ki računa natančno in prešteje vsak las na naši glavi, gotovo ni pustil teh trenutkov dobre volje nepolačanih.

Toda treba je pomisliti še nekaj drugega. Bil je priden delavec — toda v čem? Ali ni hotel on v svojem listu razširiti evangelije: »Živi, kakor hočeš in umri, kakor moreš?« Tega dejstva ni mogoče prikriti.

Tudi ne pomaga nič skrivati resnice, da je človek rojen po svojih delih. Tisti, ki so delali dobro, prejmejo večno zveličanje, tisti, ki so delali hudo, prejmejo večno trpljenje. K temu nas vodijo besede sv. pisma in ni je mogoče ovreči.

Na onem svetu je, mogoče samo dvoje — nebesa in pekel. Mnogi se ravno dandanes razburjajo nad tem; pravijo in pišejo, da neskončno usmiljeni Bog ne more zavreči svojih stvarí. Vendar nihče ne pride v peklo proti svoji volji — tega tudi ne smemo pozabiti; Bog pogubi samo tiste, ki sami hočejo pogubljenje, tiste, ki ljubijo greh, smrt in pogubo.

Mnogi so klicali tudi ime Jezusovo na pomoč — vsi so pisali in mislili, da se izpreobrnejo navsezadnje po dolgem trpljenju in da morajo biti zveličani; toda Bog hoče samo prostovoljnih služabnikov, on noče nikogar siliti k zveličanju.

svoje dolžnosti zanemari, naj pa ostane nekaznovan? Delavec je bil povodom zadnje stavke, če je le preglasno spregovoril ali napravil kako kretnjo, ki očem postave ni bila po volji, strogo kaznovan, g. ravnatelj pa menda misli, da zanj ne veljajo iste postave in da življenje delavca nima nobene vrednosti. Enaka mera za vse!

Skupina J. S. Z. v Trbovljah, ki je najstarejša na Štajerskem, je imela dne 25. maja III. redni letni občni zbor. Posamezna poročila kažejo, da je skupina v pretečenem letu živahno delovala. Članov ima 140, ki svojo članarino redno plačujejo. Dohodkov je imela 870 K 5 vin. Od te vsote je poslala zvezi v Ljubljano prebitek 360 kron 59 vin., bolniških podpor je izplačala v 28 slučajih 400 kron 10 vin., ostalih 105 kron 36 vin. pripade skupinski blagajni, ki je ta znesek rabila za upravo skupine, 50 kron obrestno naložila v hranilnici in ji še ostane 21 kron 38 vin. Skupina je imela redne seje, več rudarskih sestankov in en skupni izlet. Novi odbor se je konstituiral sledeče: načelnik tovariš Zupan Ivan st., njegov namestnik tovariš Kurent Anton, tajnik tovariš Govejšek Anton, blagajnik tovariš Supan Ivan ml., njegov namestnik Volavšek Franc; odborniki so sledeči: Kotar Josip, Lamprečnik Ignacij, Kurent Josip, Govejšek Franc, Zupančič Martin; Kramar Franc, Kos Anton, Okoren Jakob, Bizjak Gašpar in Bajda Martin; namestnika odbornikov sta tovariša Stendler Ignac in Forte Dominik; pregledovalca računov ostaneta tovariša Božič Alojzij in Levč Ivan. Pred občnim zborom je bila seja predsedstva rudarskega odseka, pri kateri je bil navzoč kot zastopnik dr. M. Božiča, urednik M. Moškerc in en zastopnik skupine v Škalah. Kaj vse se je na občnem zboru in pri seji predsedstva rudarskega odseka sklenilo, ne bomo navajali tu, pač pa bomo gledali, da se vse resnično izvrši. Na občnem zboru se je sklenila sledeča resolucija: Občni zbor J. S. Z. skupine v Trbovljah, dne 25. maja 1913 pozdravlja poročilo v 33. plenarni seji delavskega sveta, v kateri se je naznanilo, da so pogajanja med zastopniki rudarjev in rudnikov glede na nezgodno zavarovanje rudarjev uspela. Zbor pričakuje, da se po državnem zboru prepotrebno nezgodno zavarovanje za rudarje kmalu vzakoni. Obenem obsoja pisarenje in spletke velekapitalistov, ki hočejo to za rudarje prepotrebno postavo prepričati.

Iz seje delavskega sveta.

Dne 20. majnika je zboroval na Dunaju delavski svet. Seje se je tudi trgovinski minister dr. Schuster udeležil. Trgovinski minister je izvajal, da se je zadnji čas nekaj stvari za delavstvo izvedlo in da bo bodoči jesen v Bernu zborovala konferenca za delavsko varstvo. Vlada se te konference gotovo udeleži, če se je bodo tudi druge države udeležile. Šlo bo, da se sklene mednarodni dogovor o delovni dobi mladoletnih in delavk, kakor tudi za to, da se uredi domače delo. Delovskemu svetu se kmalu predloži zakonita ureditev otročjega dela. Član delavskega sveta dr. Hainisch poroča o dokončanih posvetovanjih glede na domače delo. Sklenilo se je svetovati, da se tudi izdelovanje rokovic priklopi domačemu delu.

O nezgodnem zavarovanju rudarjev je poročal dr. Kienböck. Nezgodno zavarovanje rudarjev je važno in nujno. Rudarji in lastniki rudnikov so se glede na načela rudarskega nezgodnega zavarovanja sporazumeli. Pač so prvotno rudarji želeli, da naj bi jih priklonili podeželnim nezgodnim zavarovalnicam, a končno pritrtili posebni rudarski nezgodni zavarovalnici, da se cela zadeva pospeši. Rudarski odsek delavskega sveta se je temeljito bavil s celim vprašanjem. Načelna nasprotstva med podjetniki in rudarji so se le v toliko pojavila, ker so hoteli delodajalci, da naj obsega nova postava vse, kar obsega socialno zavarovalna predloga. Končno so se pa v odseku sporazumeli tako, da sta se oba dela oprijela vladnega zakonskega načrta. Po daljših pogajanjih se je sklenilo, da bodo v načelstvu rudarske nezgodne zavarovalnice dve tretjini odbornikov volili gospodarji, eno tretjino pa delavci. Rente bo odmerjal poseben odbor štirih članov in sicer dobijo v ta odbor delavci dva, gospodarji pa tudi dva odbornika.

Socialno zavarovanje.

Iz poslaniških krogov se poroča raznim listom, da socialno zavarovanje zelo slabo stoji, dasi namerava socialno zavarovalni odsek postaviti do srede

julija dokončati. Težave in ovire za socialno zavarovanje šele nastanejo, ko pride predloga v poslaniško in gosposko zbornico. »Deutsche Krankenkassen - Zeitung« piše glede na socialno zavarovanje: Vladi ni neprijetno, ker se glede na socialno zavarovanje pojavljajo ovire. Zunanji položaj je povzročil finančno kalamiteto, ka pač gotovo rešitve socialnega zavarovanja ne pospeši, ker bi morala država socialnemu zavarovanju prispevati. Stroški za novo brambno postavbo in vojaške priprave stavijo sive lase vladi v glavo. Vladi je v sedanjih razmerah naravnost všeč, da socialno zavarovanje ne gre naprej in ne bo posredovala, da nekaj tisočakov prihrani.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Blagajniško poročilo I. četrtletja 1913.

Dohodki:	
81.608 tedenskih prispevkov à 30 h. K	24.482-40
9.309 zveznih prispevkov " 2 " " "	186-18
178 vpisnin " 40 " " "	71-20
4 pristojbin za knjižice " 20 " " "	—80
Obresti " " " "	824-36
Koledar " " " "	602-50
Brošure " " " "	36—
Strokovni listi " " " "	16-77
Strokovna komisija " " " "	153-20
Povračilo skupin " " " "	11-47
Dobro skupin " " " "	528-21
Razno " " " "	67-70
Vsota K	26.980-79
Saldo 31. decembra 1912 " "	34.732-35
K	61.713-14

Izdatki:	
Bolniške podpore " " " "	12.197-96
Podpore porodnicam " " " "	1.670—
Mrtvaščine " " " "	420—
Pravno varstvo " " " "	34-50
Procenti skupinam " " " "	2.443-75
Agitacija " " " "	404-51
Plače in nagrade " " " "	1.226—
Strokovni listi " " " "	1.263-97
Tiskovine " " " "	637-58
Pisarniški stroški " " " "	520-26
Knjige in časopisi " " " "	37-42
Bolniška blagajna in zavarovanje " " " "	201-68
Poučni tečaji " " " "	82—
Delegacije " " " "	70-40
Koledar " " " "	15—
Strokovna komisija " " " "	271-69
Zaostanki skupin " " " "	510-92
Povračila skupinam " " " "	538-21
Rezervnemu zakladu " " " "	111-89
Prispevki in darovi " " " "	77—
Krajnim skupinam " " " "	20—
Razno " " " "	27-40
Vsota K	22.782-14
Saldo 31. marca " "	38.931—
K	61.713-14

Izkaz premoženja:	
Blagajnično stanje " " " "	K 38.931—
Vrednostni papirji " " " "	2.497-50
Deleži " " " "	5-100—
K	46.528-50

Porodnice med poizkušnim letom. Glavno ravnateljstvo je izdalo odlok, ki se peča s postopanjem nosnih delavk med prvim poizkusnim letom. V tobačne tvornice se smejo sprejeti tudi nosne delavke. Izvzete so pa od sprejema v tvornico delavke od šestega meseca nosečnosti dalje, nadalje take, ki so bolne in tiste, ki jih nosnost ovira glede na njih delozmožnost, kar pa mora tvorniški ali uradni zdravnik izjaviti. Če delavke pri sprejemu zamolče, da so nosne, jih zato ne smejo z dela odpustiti.

Uradniki socialne demokracije v Nemčiji. Za agitacijo in organizacijo razpolaga socialna demokracija v Nemčiji s 153 delavskimi tajniki, s 131 nastavljenici strank, s 70 poročevalci, s 280 uredniki političnih listov, s 122 nastavljenici v rdečih knjigarnah, s 305 ekspedijenti, s 126 poslovdjci, z 1937 nastavljenici strokovnih društev, s 100 nastavljenici bolniških blagajen, z 48 pisatelji, s 24 nastavljenici drugih delavskih društev, skupno torej s 3297 nastavljenici. Leta 1902 je imela socialna demokracija v Nemčiji nastavljenih 433, leta 1903 659, leta 1904 829, leta 1905 1095, leta 1906 1432, leta 1907 1871, leta 1908 2215, leta 1909 2474, leta 1910 2717, leta 1911 2948 in leta 1912 3297 uradnikov in nastavljenecv.

Iz seje bolniškega zavoda na Dunaju. Glede na sklepe bolniškega zavoda na Dunaju je glavno ravnateljstvo odločilo, da se izplačajo nagrade bolniškim očetom in bolniški materi. Glede na povišanje prispevkov za zdravljenje v toplicah izjavi glavno ravnateljstvo, da je voljno prispevek za zdravljenje v toplicah povišati. Ožji odbor je nato sklenil, da glavnemu ravnateljstvu predlaga, da naj se prispevek za zdravljenje v Karlovih Varih poviša na 200, v Pystranu na 100, v Badnu in v Hallu tudi na 100 kron. Odklonilo je pa glavno ravnateljstvo predlog, po katerem naj bi se povišala podora delavcem, ki so kontumacirani kakor je tudi odklonilo predlog, da naj bi tvorniški zdravniki tudi zdravili bolne svoje članov bolniškega zavoda.

Tračnica v ljubljansko tobačno tovarno. C. kr. železniško ministrstvo je sporazumno z notranjim ministrstvom z ozirom na državno - gosposkarsko korist dovolilo, da napelje uprava tobačne režije od proge južne železnice v tamošnje tobačno tovarno tračnico, po kateri se bode vozilo blago v tovarno in iz nje. Vsled tega bode največ oškodovana špedicijska tvrdka Ranzinger, ki je dosedaj imela v najemu ves ta promet.

Monasterzyska. Ob letošnjih volitvah v bolniški zavod so priporili krščanski tobačni delavci dva mandata. Oddalo se je največ 795 glasovnic. En krščanski kandidat je združil 795, drugi 720 glasov. Socialni demokratje, ki so dozda v bolniškem zavodu vladali, so prodrli le z enim kandidatom. Ostali 4 izvoljeni odborniki ne pripadajo nobeni organizaciji.

Krakov. Letošnje volitve v bolniške zavode po galskih tobačnih tvornicah so pridobile krščanskemu tobačnemu delavstvu veliko glasov. Medtem ko so združili še leta 1912 krščanski kandidati le 989 glasov, so dosegli leta 1913 že 1845 glasov, med tem ko so dobili taki kandidati, ki niso nikjer organizirani, 1546 glasov. Socialno demokratskih glasov je bilo v galskih tobačnih tvornicah oddanih 3391, socialni demokratje so pa združili le 2934 glasov.

Nove socialno demokratske laži in spletke. V tobač. tvornici Dunaj Rennweg so pričele sodruginje agitirati, češ da so podpore v rdeči strokovni zvezi veliko višje kakor v naši zvezi. Seveda je to izmišljeno, kakor si sploh socialni demokrati vse izmislijo, kar o naši organizaciji lažejo. A sodrugi in sodruginje niso nikdar v zadregi, kadar gre za to, da vlome kaline v svoje mreže. Ena laž več ali manj, jim je vseeno. Saj so navajeni, da lažejo kakor da bi rožice stresali. Da se pa te laži v pravo luč postavijo, navedimo, kaj da nudi Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza in kaj da dobe sodrugi in sodruginje v svoji rdeči zvezi. Evo zgledov:

Bolniška podpora.			
Koliko časa traja podpora			
		krščanske zveze	rdeče zveze
po 1 letnem članstvu	6 tedn.,	5 tedn.	
" 3 "	" 7 "	6 "	"
" 5 "	" 8 "	8 "	"
Višina bolniške podpore:			
dnevno 72 vin.,		60 vin.	
Največ, kar se dobi			
		pri krščanski	pri rdeči
po 1 letnem članstvu	K 30-24	K 21-	
" 3 "	" 35-28	" 25-20	
" 5 "	" 40-32	" 33-60	

Podpora ob orožnih vajah	
pri krščanski zvezi	
po vsaj 1 letn. član. skozi 4 tedne	K 5—
pri rdeči zvezi	
po vsaj 1 letn. član. skozi 4 tedne	K 4-20
Pogrebna podpora	
pri krščanski pri rdeči	
po 1 letnem članstvu	K 16— K 10—
" 3 " "	" 20— " 20—
" 5 " "	" 30— " 30—

[Podpore porodnicam	
pri krščanski pri rdeči	
po 1 letnem članstvu	K 10— K 10—
" 3 " "	" 10— " 12—
Te podpore plačujejo rdeči v 30-vinarskem prispevnem razredu, ki pridejo glede na presojo tega vprašanja v poštev. Navedene številke dokazujejo, da daje naša Zveza razven porodnicam svojim članom več podpor, kakor jih daje rdeča zveza.	

Rdeča petdesetletnica.

23. majnika je preteklo 50 let, ko je ustanovil Ferdinand Lassalle, jud po rodu, v Berlinu splošno nemško delavsko društvo. Rdečkarja sicer viha nosove, če drugi ljudje slave obletnice, a stara rdeča tetka se stara, pozablja navade svojih mladih dni in slavi jubileje kakor drugi ljudje. Splošno zanimivo je, da je bil ustanovitelj prve rdeče organizacije Lassalle sin bogatih starišev. Tudi dušna očeta socialno demokratskih naukov, Karol Marks in Friderik Engels nista bila delavca, marveč sta bila sinova bogatih meščanskih rodbin. Ustanovitelj prve praktične moderne delavske krščanske organizacije društva rokodelskih pomočnikov duhovnik Kolping, ki je bil izučen črevljarski pomočnik, predno je šel študirat. To je gotovo razložek. Kolping je sam bedo in težave rokodelskih pomočnikov iz lastne izkušnje poznal. Lassalle je pa bil razvajen mož, ki se je v pariških salonih bolj spoznal kakor pa v delavnicah. Ko se je vrnil iz Pariza v Nemčijo, je bil zapleten v precej umazano zadevo glede na loči-

tev zakona grofice Hatzfeld. Za zabavo se je posvetil tudi rdeči delavski organizaciji, ki je pred njim v sedanji moderni obliki ni bilo. Lassalle je bil v se zaljubljeni človek in izboren govornik. Znano je, da je sanjal o dinastiji Lassalle, ki naj bi vladala Prusiji. Kolpinga, skromnega duhovnika pa dokler je živel, niso slavili, ko je po širnem svetu in tudi v naši beli Ljubljani ustanavljal društva rokodelskih pomočnikov.

Socialna demokracija zelo slavi Lassalleja, a Lassallova in Marksova socializem si bistveno nasprotujeta in so se v Nemčiji Lassallovci in Marksovcu svoje dni zelo prepirali. Ko je bil Lassalle ustreljen v dvoboju, je pograbil njegovo dedščino marksist Bebel.

Neutrudno 50letno delo in 50letno društveno življenje je brez dvojbe moč socialne demokracije dvignilo. Osrečila in zadovoljila pa socialna demokracija delavstva ni. Socialna demokratska trdnjava se razgiba v svojih temeljih in gotovo se stavba socialne demokratske trdnjave še zruši.

Občinski posredovalni uradi na Kranjskem.

Gotovo bo znano večini naših čitateljev, da so se po večini v vseh občinah ustanovili posredovalni uradi. Mnogo jih je pa, ki niso poučeni o vsebini teh uradov. Zato ne bo odveč, ako damo v sledečem kratko sliko o postopanju in pravicah posredovalnih uradov, ki jih ponekod imenujejo tudi mirovna sodišča.

Posredovalni urad obstoji iz najmanj treh zaupnikov in enega namestnika, vodi ali župan ali pa v to izvoljeni predsednik posredovalnega urada.

Predsednika kakor tudi zaupnike (prisednike) voli občinski odbor.

Tak urad se ustanovi vsled sklepa občinskega odbora za eno občino ali pa več občin skupaj. Za slučaj obširnosti kake občine se pa tudi za eno občino ustanovi več samostojnih uradov, vsak za določen del občine.

Voljen za zaupnika je lahko vsak občan, ki ima aktivno in pasivno volilno pravico. Volitev velja za dobo treh let.

Pred posredovalnim uradom se sklepajo poravnave z isto veljavo kakor pred sodišči v sledečih zadevah:

1. glede denarnih terjatev in zahtev do premakljivih stvari;
2. glede sporov radi mej in zemljiških služnosti, kakor na primer radi potov, paše, motenja posesti itd.;
3. glede sporov radi služnosti stanovanja;
4. glede vseh posestnih sporov;
5. v navadnih kazenskih zadevah zaradi žaljenja časti.

Pri poravnavi razpravi morata biti navzoča enakočasno vsaj dva zaupnika.

Pravico nastopati ima oni posredovalni urad, v čegar okolišu stanuje ena izmed spornih strank. Če je pa spor naznanjen dvema posredovalnima uradoma, tedaj posluje oni urad, katerega je bil spor preje naznanjen.

Posredovalni urad lahko določi gotove dneve in ure, v katerih zamorejo stranke priti pred ta urad v svrhu pogajanj, ne da bi bilo treba preje vlagati kako tožbo. Spor se lahko naznani tudi pismeno.

Zelo važen je § 16. tega zakona, ki določa, da ima posredovalni urad pravico naložiti globo do 5 kron onemu spornemu delu, ki je bil vabljen k poravnavi, pa je od poravnave izostal, ne da bi se vsaj dan pred razpravo opravičil.

Take globe grede v občinski posredovalni urad. Sicer pa stranke niso prisiljene priti k posredovalnemu uradu, dolžne so le v slučaju, da poravnavo odklanjajo, vsaj dan pred obravnavo naznaniti, da jih k poskusu poravnave ne bo in da odklanjajo vsako poravnavo.

K razpravi stranke lahko pošljejo tudi pooblaščenca, ki pa mora imeti pismeno pooblastilo, da se sme poravnati.

Posredovalni urad ne vabi niti prič niti izvedencev, ker je njegovo delovanje omejeno le na mirno poravnavo spora.

Na ta način sklenjene poravnave se vpisujejo v poseben zapisnik, katerega morajo podpisati zaupniki in če se je šlo za civilni spor, tudi stranke.

Stranke imajo pravico zahtevati uradno listino o sklenjeni poravnavi.

Vsak spor radi žaljenja časti (izvzemši tiskovne pravde in pa, če se gre za aktivne vojaške osebe in orožništvo, bodisi da le ti nastopajo kot tožniki ali toženci) mora biti, kjer posluje posredovalni urad, najprej predložen temu uradu. Šele če se pri tem ne doseže poravnava, izda posredovalni urad o tem

uradno potrdilo in pride stvar pred sodišče. Ako je pri sodišču vložena tožba radi žaljenja časti brez tacega potrdila, jo pošlje sodišče najprej posredovalnemu uradu v poskus poravnave.

Ta zakon za Kranjsko je sklenil naš deželni zbor, hoteč pravdanje, ki je med našim ljudstvom zelo udomačeno, kolikor mogoče zmanjšati in ljudem, ki so dobre volje, pomagati do pravice brez ogromnih stroškov, ki so s pravdanjem navadno združeni, kajti posredovalni urad posluje brezplačno, in ker se gre le za mirno poravnavo, tudi ni treba posredovanja odvetnikov, s čimer je strankam poravnava zelo olajšana.

Da pa ta zakon svoj namen doseže, je treba pred vsem, da se ljudje z njim seznajajo in se obračajo, predno gredo na sodišče, do posredovalnih uradov. Koliko jeze, stroškov in sovraštva bo na ta način marsikomu prihranjenega.

Kakor vsaki dobri stvari, ki je v korist ljudstvu, naši liberalci močno nasprotujejo, in kjer imajo oni večino, kakor na primer v Ljubljani, teh uradov ne ustanove, ker jim je več za uboge liberalne advokate kakor pa za delavca in kmeta, ki mnogokrat en dan zapravdata več kakor en mesec in še več zaslužita.

Kolikor se da sedaj dognati, se ljudstvo posredovalnih uradov še malo poslužuje, razen v kazenskih slučajih, kjer je posredovalni urad obligaten. Vzrok temu je pa iskati v tem, da ljudstvo s to napravo še ni seznanjeno, vsled česar bi bila stvar naših inteligentov zanesti mirovnega duha povodom predavanj med naše ljudstvo in ga podučiti glede posredovalnih uradov.

Delavsko zavarovanje v Nemčiji.

V Nemčiji se je uvedlo bolniško in zavarovanje glede na nezgode l. 1885., invalidno (starostno) zavarovanje se je pa uvedlo leta 1891. Do leta 1911 so zavarovanci svojim delavsko - zavarovalnim zavodom z delodajalci vred vplačali 12 tisoč 640 milijonov mark. Upravičencem so pa izplačali devet tisoč 160 milijonov mark. Leta 1911 se je izplačalo bolniške podpore 397 milijonov 50.000, nezgodnih rent 166 milijonov 610.000 in starostnih rent 203 milijone 860.000 mark.

Stavka v rdečem konzumu.

Rdeče konzumno društvo v Rüstingenu pri Wilhelmshafnu je doživelo za društveno vodstvo jako neprijeten 1. majnik. Skladiščnega mojstra je vodstvo konzuma nameravalo odstraniti in ga uvrstiti v vrsto navadnih skladiščnih delavcev. A uprava rdečega konzuma ni računala z organizacijo, rdečo seveda, skladiščnih delavcev. Za delovodjo so se izjavili tudi drugi skladiščni delavci, ki so pričeli proti

višjim rdečim bratcem stavkati. Upravni svet in nadzorstvo sta po peturni seji sklenila, da se ugotovi stavkojočim skladiščnim delavcem.

Uspehi zveze kršč. strokovnih zvez v Nemčiji l. 1912.

Članov krščanskih strokovnih zvez v Nemčiji je bilo leta 1912 udeleženi ob mezdah gibanjih 10.782, ki so izbrili 916.940-96 mark. Izboljšanja plač, delovno dobo so za 372.472 ur znižali, sklenilo se je 45 tarifnih pogodb za 71 obratov s 7382 uslužbenci, med katerimi je 2545 članov strokovnih zvez.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zaklete zakladne votline bo naslov našemu listu, ki ga pričemo objavljati, ko se konča sedanji naš listek. Ta listek je poslovenil iz angleščine dr. J. K.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Miha Moškerc.**
Tisk Katoliške Tiskarne.

Šentpetersko okrožje **ORLOV** v Ljubljani
vključno vabi na

3. mladeniški tabor

ki ga priredi

**v nedeljo 1. junija 1913
v Mostah.**

Spored:

Dopoldne:

- Ob 8. uri zjutraj zbirališče odsekov na Selu pri županu br. Jos. Oražmu. — Ob pol 9. uri odhod k sveti maši, ki jo daruje ob 9. uri v cerkvi sv. Petra v Ljubljani častni predsednik Zveze Orlov prečisti gospod kanonik Josip Šiška.
- Po sveti maši obhod skozi Novi Vodmat, Selo in Moste; po obhodu tabor na vrtu brata Oražma, kjer govorijo velerodni gospod deželni glavar **dr. Ivan Šusteršič**, gospod državni in deželni poslanec **Franc Povše** in drugi govorniki.

Popoldne:

- Ob četrt na 2. skušnja za javno telovadbo.
- Ob pol 4. uri pop. javna telovadba:
 - a) članske proste vaje leta 1913,
 - b) nastop naraščaja,
 - c) orodna telovadba,
 - d) skupine,
 - e) vaditeljske proste vaje.

- Ljudska veselica** z godbo, petjem, srečolovom, šaljivo pošto in z govori.

Vstopnina 40 vinarjev, s sedežem pri telovadbi 1 krono.

Javna telovadba in veselica se vršita na vrtu brata Oražma.

Sodeluje društvena godba z Viča, mešani in moški zbor Katol. slovenskega izobraževalnega društva za Selo-Moste.

V slučaju skrajno neugodnega vremena se preloži vsa prireditev z istim sporedom na nedeljo dne 8. junija 1913.

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Ste že pokusili kavo s
Franckovo perl-ržjo,
znanka :Perlro:?

Ista ugaja tudi brez
zrnate kave.

Strojnika

ki obvladuje popolen električni stroj, sosebno Dieseljev motor in akumulatorje, sprejme večji podjetnik. Ponudbe pod šifro „Strojniki“ na upravništvo „Naše Moči“.

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“

družba z om. zav. **Mor. Žumberk**

dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski material

Zastopnik: **ZAJEC & HORN**, Ljubljana, Dunajska cesta 73

A. ŽIBERT, Ljubljana
Prešernova ulica
priporoča svojo
**veliko zalogo čevljev do-
mačega izdelka**

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike
priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.
F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezentin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.
Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini
Janko Češnik
(Pri Češniku) **Ljubljana**
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejšo blago za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

da je potreba dokaza posebne usposobljenosti za nastop dotičnih obrtov, obstajajo o tem, kako je dokazati to usposobljenost, merodajni dotični predpisi ukazov.

Člen IV.

O dokazovanju posebne usposobljenosti pri javnih trgovinskih službah in komanditnih družbah naj se zmislooma uporabljajo določila § 14. e, zakona z dne 15. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26). Če gre za tovarniško obratovano obrtno podjetje, je dovolj, če se posebna usposobljenost dokaže v osebi namestnika (poslovodje) (§ 23. a, odstavek 4., zakona z dne 5. februarja 1907. l., drž. zak. št. 26).

Obrtno oblasti imajo dolžnost, da stranki, kadar zavrnejo njeno prošnjo za koncesijo, jasno in zadostno pojasnijo one razloge, vsled katerih se je odklonila podelitev koncesije. Sklicevati se samo na določila § 23. obrtnega reda, bi po okolnostih ne zadostovalo, da bi se stranki s tem pojasnilo pravno naziranje, ki ga ima obrtna oblast. Kajti § 23. obsega različne določbe, ki ustanavljajo natančne pogoje za nastop koncesioniranih obrtov in obrtna oblast teh določil ne more po svojem prostem prevdanku presojati. Vsled tega mora stranki naznaniti, v kakšnem razmerju je konkretno dejansko stanje do pravne določbe, katero je oblast uporabila. (Upr. sod. 22. jan. 1912, št. 175).

Oblast ne sme koncesije odreči, ako so izpolnjeni vsi pogoji, ki so predpisani po zakonu za dosego zaželenih obrtnih pravic, všteti tudi take pogoje, ki jih sme obrtna oblast presojati po svojem prostem prevdanku. (Upr. sod. 26. junija 1912, št. 5895).

§ 23. a.

Preden obrtno oblastvo podeli koncesijo za obrt, za kateri se zahteva posebna usposobljenost (§ 23., odstavek 1. in 3.), mora dati prizadeti zadrugi priliko, da v teku treh tednov vpogleda pri oblastvu dokazila, katera je stranka predložila v namen, da izkaže svojo usposobljenost. V istem roku ima zadruga pravico, oddati svoje mnenje o predloženem dokazu usposobljenosti.

Dopustno je izpregledati dokaz usposobljenosti in se je ravnati pri tem zmislu primerno po določilih, ki veljajo za rokodelske obrte (§ 14 c).

Predpis prejšnjega odstavka ne velja za stavbinske obrte. Glede tega, kako je posebno usposobljenost izkazati pri javnih trgovinskih in komanditnih družbah, veljajo zmislu primerno določila § 14 c. Pri obrtnih podjetjih s tovarniško vršbo zadostuje, da izkaže posebno usposobljenost namestnik (poslovodja). Ako je vpra-

4. Trebilci smradnikov (kanalov).

Prositelji za koncesijo v § 15., točka 8, zakona z dne 15. marca 1883. leta (drž. zak. št. 39) navedenega obrta trebilcev smradnikov se morajo izkazati, da so najmanj dve leti praktično delali v tem obrtu.

5. Narejanje in prodajanje orožja in streliva.

Prositelji za koncesijo v § 15., točka 10, zakona z dne 15. marca 1883. leta (drž. zak. št. 39) navedenih obrtov narejanja in prodajanja orožja in streliva (municipijskih stvari) se morajo izkazati, da so najmanj dve leti praktično delali v dotičnem obrtovanju.

Ako gre za koncesijo za narejanje in za prodajo strelnega orožja, mora prositelj vrhutega dokazati, da se je redno naučil tega obrta.

V prednjih odstavkih omenjeni dokaz posebne usposobljenosti se za narejanje in prodajanje strelnega orožja nadomešča z odhodnim izpričevalom strokovne šole za puškarsko industrijo v Borovljah.

6. Narejanje in prodajanje ognjarske tvarine, ognjarskih izdelkov in vsakovrstnih raznesnih preparatov.

Prositelji za koncesijo v § 15., točka 11., zakona z dne 15. marca 1883. l. (drž. zak. št. 39) navedenih obrtov narejanja in prodajanja ognjarske tvarine in ognjarskih izdelkov morajo potrebne znanosti iz pirotehnike izkazati z dokazom, da so poprej najmanj eno leto delali v obratovanju dotičnih obrtov ali pa da so pridobili kemično-tehnične strokovne znanosti.

Prositelji za koncesijo narejanja raznesnih preparatov morajo svojo posebno usposobljenost dokazati, kakor zahteva (z ministrstvenim ukazom z dne 22. septembra 1883. l. (drž. zak. št. 156) izpremenjeni) ministrstveni ukaz z dne 2. julija 1877. l. (drž. zak. št. 68).

Dokaz sposobnosti nadomešča izpričevalo o dovršenem obisku dotičnih strokovnih oddelkov na nekaterih državnih obrtnih šolah.

7. Pripravljanje strupov in izdelovanje za zdravlila namenjenih tvarin in preparatov in prodajanje obojih, kolikor to ni izključno pridržano lekarničarjem, dalje izdelovanje in prodajanje umetnih rudniških vod.

Prositelji za koncesijo v § 15., točka 14., zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) navedenega pripravljanja tvarin in pre-

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južna dose-
željoni, ki nam daje kave, čaja, kakoa, sladke kave, pijejo
sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih nanesmo
moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in
je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem
otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
karnar Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109.
Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109.
V Gradcu: Sackstrasse št. 4.
Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tve-
dnj Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Patnik v Ameriko
Najboljše, najhitrejše, po ceni in
najboljše potovanje naj se obrne
Simona Hmetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kotizacija Pojasnila daje se brezplačno.

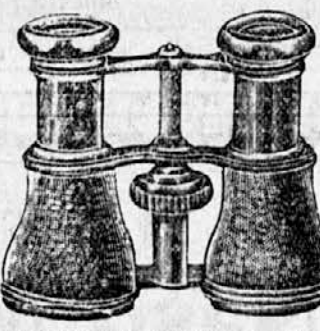
FR. P. ZAJEC, Ljubljana
Stari trg št. 9.

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne
mornarice, c. kr. domobranstva itd.

Največji optični zavod.

Prvi spe-
cialist za
očala in
ščitpalčke,
narejene
strogo
natan-
čno po
naročilu
in zdravni-
ških pred-
pisih. —
Nadalje
priporo-
čam svo-
jo veliko
strokov-
njsko pravilno izdelanih toplomerov, zrako-
merov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Busch,
Goerz itd. V a popravila izvršujem v s. o. i. lastni
po najnovejšem sistemu z električnim obratom urceni delav-
nici in je oglede iste mojimi cenami odjemalcem vsak čas dovoljen.
Bogata zaloga najboljših ur, zlatnice in srebrnice. Zadržujte cenik.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti oginjavanju otrok in proti po-
tenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni koloidi, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, o vajalno in želodec krepljivo
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstna pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Zdravniško priporočeno zdravilno sredstvo:

BIOGLOBIN

Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.
Odlično krepljivo sredstvo za mlade in stare.
V steklenicah po K 350 in K 2— v vsaki
lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:

Mr. R. Sušnik

lekarna „Pri zlatem jelenu“
Ljubljana, Marijin trg.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!

iz Hawre v

New-York

francoska prek-
morska družba.

Veljavne vozne liste (šifrate) za francosko linijo iz
Hawre v New-York in listke za povratek iz Amerike
v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačna po-
jasnila daje samo
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
v hiši „Kmetске posojilnice“

ED. ŠMARD

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov

Avgust Dreise, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
Štedilna ognjišča
in peči

preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Naiholiša, naisigurnešja prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

paratov za zdravilne namene in za narejanje umetnih rudninskih
vodâ morajo z dokazom vred o najmanj dveletnem delu v kakem
kemičnem laboratoriju ali pa v kakem, predmet te pravice vršečem
obrotnem zavodu, pokazati zrelostno izpričevalo ali izpričevalo o
uspešno dovršenem poslednjem letu kemično-tehničnega oddelka
višje obrtne šole na državni obrtni šoli v Pragi, Liberecu, Belskem,
Krakovu in višje obrtne šole kemično-tehnične smeri na državni
obrotni šoli v XVII. občinskem okraju dunajskem.

Prositelji za koncesijo prodajanja v § 1. ministrstvenega ukaza
z dne 21. aprila 1876. l. (drž. zak. št. 60), ozamenjenih strupov moraj
za to potrebno posebno usposobljenost dokazati, kakor zahteva § 2.
pravkar omenjenega ukaza.

Prositelji za koncesijo prodajanja za zdravilne namene pode-
lanih tvarin in preparatov in pa prodajanja umetnih rudninskih
vodâ, kolikor ni to glede teh izdelkov pridržano lekarničarjem, se
morajo izkazati z dveletno za obrat teh obrtov zadostno občo omiko
in pa z najmanj dveletnim praktičnim delom.

8. Polaganje plinovitih cevi, urejanje svečave in
dovajanje vode.

Prositelji za koncesijo obrtov polaganja plinovitih cevi, urejanja
svečave in dovajanja vode, navedenih v § 15., točka 17., zakona z dne
15. marca 1883. l. (drž. zak. št. 39), to je za dobavo koncesije za pli-
novega ali vodouvodnega instalaterja, morajo dokazati:

1. da so se izučili obrta za instalacijo plina ali navajanje vode
ali pa ključavničarskega, kleparskega ali kotlarskega obrta in
2. da so se štiri leta udeleževali instalacijskih del, ki spadajo
v njih stroko.

Na mesto tega dokaza sposobnosti stopi lahko tudi izpričevalo
o izpitu o strojništvu na nekaterih tehniških šolah in izpričevala o
uspešnem obisku nekaterih obrtnih šol, pri čemer pa mora prositelj
tudi dokazati, da je vsaj dve leti praktično delal v tem obrtu.

9. Narejanje in popraviljanje parnih kotlov.

Prositelji za koncesijo v § 15., točki 18., zakona z dne 15. marca
1883. l. (drž. zak. št. 39) navedenega narejanja in popraviljanja parnih
kotlov morajo z izkazom vred o praktičnem delu v imenovanem
obrtu pokazati izpričevalo o prvi državni preizkušnji in strojedelne
stroke, uspešno opravljene na tehničnih visokih šolah na Dunaju, v
Gradcu, Pragi (nemški in češki), Brnu (nemški in češki) ali Lvovu,
oziroma izpričevala o posameznih preizkušnjah iz vseh predmetov
te državne preizkušnje, opravljenih z najmanj zadostnim uspehom,

z izpričevali o uspešno opravljenih napredovalnih preizkušnjah iz
strojeslovja, strojedelstva in mehanične tehnologije, oziroma zre-
lostna izpričevala ali izpričevala o uspešno dovršenem zadnjem letu
mekanično-tehničnega oddelka nekaterih višjih obrtnih šol.

10. Podkovstvo.

Prositelji za koncesijo v § 15., točka 20., zakona z dne 15. marca
1883. l. (drž. zak. št. 39) navedenega obrtnega vršenja podkovstva
morajo podati dokaz svoje posebne usposobljenosti, kakor zahteva
ministrstveni ukaz z dne 21. junija 1874. l. (drž. zak. št. 100).

11. Pokončevanje podgan, miši itd. s strupovitimi
stvarmi.

Prositelji za koncesijo v § 15., točki 21., zakona z dne 15. marca
1883. l. (drž. zak. št. 39) navedenega obrta pokončevanja podgan,
miši, škodljivih mrčesov itd. s strupovitimi stvarmi se morajo izka-
zati s potrebnimi strokovnimi znanostmi in praktičnimi izkušnjami.

12. Obrat podjetij za pokopavanje mrličev.

Prositelji za koncesijo v § 15., točki 23., zakona z dne 5. febru-
arja 1907. l. (drž. zak. št. 26) navedenih obratov podjetij za pokopa-
vanje mrličev se morajo izkazati z občo omiko, dotičnim krajevnim
razmeram in po obsežu zaprosenih pravic izvrševati koncesijo, zado-
stujočo za vršenje koncesije in pa z ustrezno praktično usposob-
ljenostjo.

Prositelj za koncesijo mora sosebno, predloživši uradno-zdrav-
niško izpričevalo, dokazati, da so mu dobro znani dotični predpisi
in zdravstveno-policijska določila o izkopavanju in prevažanju
mrličev, in o tem, kako je postopati pri okuženih mrličih.

Člen II.

Kako je dokazati posebno usposobljenost za nastop v § 15.,
točki 6., zakona z dne 15. marca 1883. l. (drž. zak. št. 39), oziroma v
§ 1. zakona z dne 26. decembra 1893. l. (drž. zak. št. 193) navedenih
koncesijoniranih stavbnih obrtov, določa poslednjič navedeni zakon.

Kar se tiče v § 15., točka 22., zakona z dne 5. februarja 1907. l.
(drž. zak. št. 26) navedenega koncesijoniranega obrta posredovanja
služb in mest, o tem ima § 21. a, odstavek 2. navedenega zakona
predpis o dokazu posebne usposobljenosti.

Člen III.

Kolikor se v ukazih, izdanih na podstavi § 24., obrtnega reda,
s katerimi so se posamezni obrti navezali na koncesijo, postavlja,